

องค์ความรู้

ภาษา-วัฒนธรรม

โดยสถาบันกษัตริย์รัตนโกสินทร์

เขาสมอคอน

จังหวัดลพบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางประวัติศาสตร์ และทางวัฒนธรรมดังที่ปรากฏอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัด สำหรับวันนี้ผู้เขียนขอมาเรื่อง “เขาสมอคอน” ซึ่งจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตั้งอยู่ในเขตตำบลสมอคอน อำเภอท่าวุ้ง ที่ สภานุกรมประวัติศาสตร์ไทยเล่ม ๒ อักษร ข-จ ฉบับราชบัณฑิตยสภาได้รวบรวมความรู้ไว้ว่าเขาสมอคอนเป็นภูเขาขนาดเล็กห่างจากอำเภอท่าวุ้งไปทางทิศเหนือประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ประกอบด้วยยอดเขาหลายยอด ยอดสูงที่สุดสูง ๖๓ เมตร โครงสร้างของภูเขาเป็นหินปูนจึงมีถ้ำหลายถ้ำ บนเขาภูนี้มีวัดอยู่จำนวน ๔ วัด คือ วัดบันไดสามแสน วัดถ้ำตะโกพุทธโสภณ วัดถ้ำช้างเผือก และ วัดเขาสมอคอน เรื่องที่เกี่ยวกับเขาสมอคอนมีปรากฏทั้งในด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี และ นิทานท้องถิ่น

ในด้านประวัติศาสตร์กล่าวอยู่ในเรื่องชินกาลมาลีปกรณ์ว่าเขาสมอคอนมีสำนักของสุกทันตฤาณีย์ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงมหาราชจากเมืองสุโขทัย พระขางเมืองจากเมืองพะเยาและพระขามังราย

จากเมืองเขียงรายเคยมาศึกษาธรรมร่วมกัน ในด้านโบราณคดีพบว่าถ้ำทุกแห่งโดนรบกวนสภาพดั้งเดิมของถ้ำจนหมดอย่างไรก็ตามได้มีผู้ค้นพบพระพุทธรูปสลักด้วยหินสีเขียวขนาดใหญ่มารวมทั้งมีผู้รวบรวมเศษชิ้นส่วนของโบราณวัตถุจำนวนหนึ่งอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๖ จากถ้ำหลายแห่งมาถวายไว้ที่วัดเขาสมอคอนมาจนถึงได้นำมารักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแล้ว

ส่วนนิทานท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเขาสมอคอน มีจำนวน ๓ เรื่อง อาศัยผูกเรื่องอิงกับเรื่องรามเกียรติ์เพื่อให้สอดคล้องกับนิทานท้องถิ่นของลพบุรีเรื่องอื่น ๆ ซึ่งใช้วิธีผูกเรื่องเช่นเดียวกัน ในบทความนี้ขอยกตัวอย่าง ๑ เรื่องดังนี้ว่า ครั้งหนึ่งพระรามประสงคจะสังหารทศกัณฐ์จึงขวางจักรจากทะเลชุบศรจักรของพระรามตัดยอดเขาสูงลูกหนึ่งซึ่งขวางทางอยู่ขาดกระเด็นไปตกอยู่กลางทุ่งกลายเป็นเขาสมอคอนส่วนภูเขานี้ถูกอำนาจจักรของพระรามตัดขาดไปนั้นเรียกกันว่าเขาช่องลม ผู้สนใจสามารถอ่านนิทานท้องถิ่นอีก ๒ เรื่องได้จาก สภานุกรมประวัติศาสตร์ไทยเล่ม ๒ อักษร ข-จ ฉบับราชบัณฑิตยสภา.

อรพรรณ กิรมจิตร์พ้อ